

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Qodirov Farrux Ergash o'g'li

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

“Informatika va uni o'qitish metodikasi” kafedrasi mudiri i.f.f.d PhD, Ilmiy raxbar

Mavlonova Muxlisa Nizomiddin qizi

Matematika va informatika yo'nalishi 2-kurs talabasi.

Negmatova Sevinch Ergash qizi

TATU Qarshi filiali 2- kurs talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10817110>

Annotatsiya: Qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish turli afzalliklarni taqdim etish orqali yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bularga issiqxonaga gazlari chiqindilarini kamaytirish, iqlim o'zgarishini yumshatish, energiya xavfsizligini oshirish, barqaror rivojlanishni qo'llab-quvvatlash, ish o'rinlari yaratish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish kiradi. Quyosh, shamol, gidroenergetika va geotermal energiya kabi qayta tiklanadigan energiya manbalarini yashil iqtisodiyotga kiritish yanada barqaror va ekologik toza energiya infratuzilmasini qurish yo'lidagi muhim qadamdir.

Kalit so'zlar: Qayta tiklanadigan energiya manbalari, yashil iqtisodiyot, issiqxonaga gazlar emissiyasi, iqlim o'zgarishi, energiya xavfsizligi, barqaror rivojlanish, ish o'rinlari yaratish, iqtisodiy o'sish.

Kirish. So'nggi yillarda dunyo barqaror va ekologik toza iqtisodiyotga o'tishning shoshilinch zarurati bo'yicha global konsensus kuchayib borayotganiga guvoh bo'ldi. Ushbu yashil iqtisodiyotning asoslaridan biri qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni oshirishdir. Quyosh, shamol, gidroenergiya va biomassa kabi qayta tiklanadigan energiya ko'plab afzalliklarni taklif etadi, bu esa uni iqlim o'zgarishini yumshatish, atrof-muhit ifloslanishini kamaytirish va iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirishda hal qiluvchi komponentga aylantiradi.

Avvalo, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish issiqxonaga gazlari chiqindilarini sezilarli darajada kamaytiradi, iqlim o'zgarishiga qarshi kurashda muhim rol o'ynaydi. An'anaviy fotoalbom yoqilg'ilardan farqli o'laroq, qayta tiklanadigan energiya manbalari elektr energiyasini ishlab chiqarish jarayonida havoni ifloslantiruvchi moddalar yoki uglerod chiqindilarini kam ishlab chiqaradi yoki ularni toza va barqarorroq alternativ qiladi. An'anaviy energiya manbalarini qayta tiklanadigan energiya manbalari bilan almashtirish orqali mamlakatlar uglerod izlarini sezilarli darajada kamaytirishi va iqlim o'zgarishiga qarshi global sa'y-harakatlarga hissa qo'shishi mumkin. Qayta tiklanadigan energiya yanada muhim afzalligi uning aholi salomatligini yaxshilash salohiyatidir. Ko'mir va neft kabi an'anaviy energiya manbalari havo va suvning ifloslanishiga sezilarli hissa qo'shadi, bu turli xil sog'liq muammolariga, jumladan nafas olish kasalliklari va yurak-qon tomir muammolariga olib keladi. Qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tish orqali jamoalar havo va suv ifloslanishini sezilarli darajada kamaytirishi mumkin, bu esa aholi salomatligini yaxshilash va sog'liqni saqlash xarajatlarini kamaytirishga olib keladi. Bundan tashqari, qayta tiklanadigan energiya mamlakatlarga energetik mustaqillik va barqarorlikni taqdim etadi. Ko'pincha boshqa davlatlardan import qilinadigan qazib olinadigan yoqilg'idan farqli o'laroq, qayta tiklanadigan energiya manbalarini mahalliy manbalardan olish mumkin, bu esa xorijiy energiya ta'minotiga

bog'liqlikni kamaytiradi. Bu energiya xavfsizligini oshirishi va mamlakatlarni global energiya bozorlarining o'zgaruvchanligidan himoya qilishi mumkin, natijada yanada barqaror va barqaror iqtisodiyotga olib keladi. Atrof-muhit va sog'liq uchun foydalardan tashqari, qayta tiklanadigan energiyaga o'tish ham iqtisodiy o'sishni va yangi ish o'rinlarini yaratishi mumkin. Qayta tiklanadigan energiya sektori jadal kengayib, ishlab chiqarish, o'rnatish, texnik xizmat ko'rsatish, tadqiqot va ishlanmalarda ko'plab ish o'rinlari yaratilishiga olib keldi. Bundan tashqari qayta tiklanadigan energiya infratuzilmasiga sarmoya kiritish xususiy sektor investitsiyalarini jalb qilishi, innovatsiyalarni rag'batlantirishi va uzoq muddatli iqtisodiy farovonlikka hissa qo'shib, iqtisodiyotning diversifikatsiyasini rag'batlantirishi mumkin. Qayta tiklanadigan energiyaning yana bir afzalligi uning barqarorligi va ko'pligidadir. Cheklangan qazib olinadigan yoqilg'i zaxiralaridan farqli o'laroq, qayta tiklanadigan energiya manbalari tugamaydi va doimiy ravishda to'ldirilishi mumkin, bu ishonchli va barqaror uzoq muddatli energiya yechimini taklif qiladi. Bu barqarorlik nafaqat kelajak avlodlar uchun ishonchli energiya manbai, balki energiya resurslarining kamayishi xavfini kamaytirishga ham yordam beradi.

Bundan tashqari, qayta tiklanadigan energiya manbalarining markazlashmagan tabiati energiyadan foydalanish imkoniyatini va arzonligini, ayniqsa, chekka va kam ta'minlangan hududlarda oshiradi. Quyosh panellari, shamol turbinalari va kichik o'lchamli gidroelektrostantsiyalar tarmoqdan tashqari jamoalarda joylashtirilishi mumkin, bu ularga toza va ishonchli energiyadan foydalanishni ta'minlaydi, natijada hayot sifatini yaxshilaydi va ijtimoiy rivojlanishni rag'batlantiradi.

Xulosa. Qayta tiklanadigan energiya iqlim o'zgarishini yumshatish va aholi salomatligini mustahkamlashdan tortib, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va energiya xavfsizligini oshirishgacha, sayyoramizning barqaror rivojlanishi uchun zarur bo'lgan ko'plab afzalliklarni taqdim etadi. Dunyo barqarorlik va atrof-muhitni muhofaza qilishga ustuvor ahamiyat berishda davom etar ekan, qayta tiklanadigan energiya manbalarini keng joriy etish kelajak avlodlar uchun yanada toza, sog'lom va farovon kelajakni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

References:

1. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "Stoks Formulasi. Sirt Integrallari Tadbiqlari/Ijtimoiy fanlarda innovasiya onlayn ilmiy jurnali." (2022): 15.
2. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "O'zgaruvchilari ajralgan va ajraladigan differensial tenglamalar/Barqarorlik va yetakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy jurnali." (2022): 20.
3. Tulqin o'g'li, Usmonov Maxsud, and Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "SONLI QATORLAR.(MUSBAT HADLI QATORLARNING YAQINLASHISH TEOREMALARI. LEYBNIS TEOREMASI, ABSOLYUT VA SHARTLI YAQINLASHISH.) 2022/2/17." *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI* *страницы:* 137-151.
4. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "Sonli qatorlar.(musbat hadli qatorlarning yaqinlashish teoremalari. leybnis teoremasi, absolyut va shartli yaqinlashish.) 2022/2/17." *Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali* *страницы:* 137-151.
5. Qodirov, Farrux. "YER OSTI SUVLARINING FIZIK XOSSALARI, KIMYOVIY TARKIBI, HARAKATI VA GRUNTLARNING SUV O'TKAZUVCHANLIGI, FILTRATSIYA QONUNI." *Analytical Journal of Education and Development* (2022).

6. Tulqin o'g'li, Usmonov Maxsud, and Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "O'ZGARUVCHILARI AJRALGAN VA AJRALADIGAN DIFFERENSIAL TENGLAMALAR." *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI* 2.1 (2022): 240-245.
7. Tulqin o'g'li, Usmonov Maxsud, Sayifov Botirali Zokir o'g'li, and Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "IKKI ARGUMENTLI FUNKSIYANING ANIQLANISH SOHASI, GRAFIGI, LIMITI VA UZLUKSIZLIGI." *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI* (2022): 148-152.
8. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "IMPORTANCE OF KASH-HEALTH WEB PORTAL IN THE DEVELOPMENT OF MEDICAL SERVICES IN THE REGIONS." *Conferencea* (2022): 80-83.
9. Фаррух Қодиров. "Аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасининг моделлаштиришни тизимли имитация қилиш" *Biznes-Эксперт*, 2022 №5, 102-106 p.
10. Kodirov, F. E., J. U. Abdirasulov, and Sh B. Doniyev. "Content Management System Wordpress And Its Technical Characteristics In Manufacturing And Managing Dynamic Web Sites." *Современные Проблемы И Перспективные Направления Инновационного Развития Науки*. 2019.
11. Qodirov, F. E., S. S. Jo'rayev, and V. N. Qalandarov. "Information Architecture In Site Design." *НАУКА И НАУЧНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ-ОСНОВА УСТОЙЧИВОГО ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ОБЩЕСТВА*. 2019.
12. Qodirov, Farrux, and Suxrobjon Jo'rayev. "JAVA programming language development of software products as an example of the android system." *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences* 2.13 (2023): 137-141.
13. Qodirov, Farrux, Nurbek Sirojev, and Sevinch Negmatova. "FEATURES OF THE ANDROID STUDIO SOFTWARE PACKAGE." *Академические исследования в современной науке* 2.17 (2023): 130-146.
14. Qodirov, F. "Optimization of telecommunications power supply systems based on reliability criteria." *Science and innovation* 2.A12 (2023): 15-20.
15. Qodirov, Farrux, and Muxlisa Mavlonova. "TA'LIM TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING HORIJ TAJRIBASI VA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH USULLARI." *Наука и технология в современном мире* 3.2 (2024): 72-74.